

Seksuell trakassering – hva gjør du?

Unge er særlig utsatt for seksuell trakassering. Men hva er forskjellen på uskyldig flørting og krenkende atferd? Og hva gjør du hvis sjefen kommenterer rumpa di? Her får du svar!

TEKST: MARTE BJERKE, FAGBLADET

Seksuell trakassering ble for alvor satt på dagsorden med #metoo-bevegelsen i 2017. Året etter ga Anja Slette-land og Hannah Helseth ut boka «Det jeg skulle sagt – håndbok mot seksuell trakassering». Her gir duoen svar og råd om et tema det fortsatt kan være vanskelig å snakke om.

ANJA SLETTE-land

HANNAH HELSETH

HVA ER SEKSUELL TRAKASSERING?

ANJA: – I loven er det definert som enhver form for uønsket seksuell oppmerksomhet som har til formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom.

HVA ER FORSKJELLEN PÅ FLØRTING OG SEKSUELL TRAKASSERING?

HANNAH: – Flørting er en invitasjon til noe mer, mens seksuell trakassering er å bli gjort til et null; man bryr seg ikke om svaret på invitasjonen. Det er forskjell på å drite seg ut og å være en drittsekk. Du er en drittsekk hvis du insisterer på å fortsette.

FINNES DET EN TYPISK PERSON SOM UTSETTES FOR SEKSUELL TRAKASSERING?

HANNAH: – Det som gjenspeiler seg i statistikken er at midlertidig ansatte, unge jenter, mennesker som har en minoritetsposisjon og transpersoner er de som er mest utsatt.

ANJA: – Det er ekstremt høye tall i videregående skole. Det handler om at ungdom er i en utforskende og identitetsformende fase der de prøver ut sin seksualitet. Gruppepress kan også være en faktor her.

Gode råd hvis du blir seksuelt trakassert på jobb eller skole:

- 1 NÅR DU BLIR UTSATT** for seksuell trakassering, blir du nedvurdert. Ikke aksepter det!
- 2 SNAKK TILBAKE** som om dere er likeverdige. Eksempel: Hvis noen kommer med en frekk kommentar og kaller det en spøk, si: «Det skjønte jeg ikke. Kan du forklare?»
- 3 FINN UT HVA** som er motivene til den som trakasserer. I noen tilfeller kan du avslutte det selv. Prøv da å gjøre det på en måte dere begge kommer godt ut av. Men:
- 4 HVIS PERSONEN HAR** makt og ønsker å skade deg, er det viktig å varsle. Det kan være tillitsvalgt eller verneombud, læreren din eller helsesøster.
- 5 HVIS DET HANDLER OM** en ukultur på jobb, prøv å snakke med flere, bygg allianser. Kanskje er det andre som reagerer som deg.
- 6 DU HAR LOVEN PÅ DIN SIDE.** I arbeidsmiljølovens paragraf 4-3 står: «Arbeidstaker skal ikke utsettes for trakassering eller annen utilbørlig opptreden.» I opplæringslovens paragraf 9a står: «Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.»

OG FINNES DET EN TYPISK PERSON SOM TRAKASSERER?

HANNAH: – Det finnes det ingen studier på, så vi vet ikke. Men hvis vi hører på fortellingene til dem som har vært utsatt for seksuell trakassering, finner vi typer og motiver. Den ene gruppa er de feilslåtte flørterne, og det kan være hvem som helst. Den andre gruppa er dem som bruker det som hersketeknikk. Sistnevnte trakasserer for å passe inn i fellesskapet.

HVORDAN FOREBYGGE SEKSUELL TRAKASSERING?

ANJA: – Arbeidsgiver kan kartlegge risikoen på arbeidsplassen: Er det noe med kulturen som gjør at folk er spesielt utsatt? For eksempel ujevnheter i kjønnsbalansen. Det er viktig at leder dyrker fram en kultur for likeverd og at man har forståelse for at folk har ulik sårbarhet.

HANNAH: – Vi er også opptatt av det vi kaller solidarisk ubehag. Selv om det ikke er du som blir utsatt, og den trakasserte har et annet kjønn, bør du likevel kunne føle et solidarisk ubehag når noen blir behandla dårlig. Da bør du undersøke hva som har skjedd og hva du kan gjøre.

Illustrasjoner: Colourbox